

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นวนิยายของนักเขียนสตรีที่มีตัวละครเอกเป็นโสเภณีคือ **หญิงคนชั่ว** ของ ก.สุรางคนางค์ , **รอยมลทิน** ของ ทมยันตี , **เลื่อมสลับลาย** ของ กฤษณา อโศกสิน และ **หลงไฟ** ของ กฤษณา อโศกสิน โดยเชื่อมโยงกับบริบททางสังคมในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 และหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน และศึกษาทัศนคติของผู้แต่ง รวมทั้งประเมินคุณค่าทางวรรณศิลป์และคุณค่าทางจริยธรรมของบทประพันธ์

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยจะสรุปและอภิปรายผล 3 ประเด็นดังนี้

1. เนื้อเรื่อง โครงเรื่อง แก่นเรื่อง และตัวละคร

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า นวนิยายทั้ง 4 เรื่องนำเสนอเรื่องราวชีวิตของผู้หญิงที่มีเหตุปัจจัยในการเป็นโสเภณีที่แตกต่างกัน โดยชีวิตของหญิงทั้งสี่คนได้แสดงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่ต้องผจญกับการเอารัดเอาเปรียบจากสังคมรอบข้างทั้งยังมีทัศนคติในเชิงลบต่อพวกเธอโดยตลอด ส่งผลให้ตัวละครเอกที่เป็นโสเภณีทั้ง 4 คน ต้องต่อสู้กับการรังเกียจจากสังคมรอบข้างเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่า ผู้หญิงที่สังคมประณามว่าเป็นภาพลบของความเป็นผู้หญิงนั้นแท้จริงแล้วก็เป็นคนดีได้อันเป็นภาพรวมของแก่นเรื่องของ นวนิยายทั้ง 4 เรื่อง ดังเห็นได้จากชีวิตของ **ริน** จาก **หญิงคนชั่ว** ที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนกับชะตากรรมของตนเองอย่างหนักตั้งแต่ถูกหลอกให้ขายบริการทางเพศจนกระทั่งเสียชีวิต ผู้อ่านสามารถสัมผัสถึงความงดงามของจิตใจที่สะท้อนผ่านบทบาทของรินได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับ **ทม** จาก **รอยมลทิน** ตัวละครเอกที่เป็นโสเภณีอีกคนหนึ่งที่ต้องเผชิญกับความผันผวนเปลี่ยนแปลงของชะตากรรมจนต้องมาเป็นโสเภณีด้วยความจำยอม ทมต้องต่อสู้กับอุปสรรคครั้งแล้วครั้งเล่าแต่เธอก็สามารถฟันฝ่ามาได้ทุกครั้งด้วยความรอบคอบและมีสติ **พาไล** จาก **เลื่อมสลับลาย** ก็เช่นกัน พาไลต้องต่อสู้กับทัศนคติในด้านลบจากผู้คนรอบข้างโดยตลอดทั้งๆที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงชีวิตของตัวเองให้มีคุณค่า หลายครั้งที่เธอท้อแท้และเกือบยอมแพ้ต่อกระแสความรังเกียจจากคนรอบข้าง แต่เธอก็ต่อสู้และพิสูจน์ตัวเองได้สำเร็จโดยได้รับกำลังใจจากคนรัก

รวมทั้ง **ก้านแก้ว** จาก **หลงไฟ** แม้ก้านแก้วจะมีชีวิตที่ลุ่มหลงอยู่กับความฟุ้งเฟ้อจนนำพาชีวิตไปสู่ความตกต่ำ แต่ชีวิตของก้านแก้วก็สะท้อนให้เห็นความพยายามในการยกระดับชีวิตอย่างมีความหวัง ทั้งยังแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้หญิงที่ต้องถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ชายหรือผู้ที่มีกำลังอำนาจมากกว่า

2. ทศนะของผู้แต่งในนวนิยายที่มีตัวละครเอกเป็น โสเภณี

ในประเด็นทศนะของผู้แต่งในนวนิยายที่มีตัวละครเอกเป็น โสเภณีพบว่า แม้รูปแบบของการขายบริการทางเพศของตัวละคร โสเภณีที่นักประพันธ์ทั้ง 3 ท่านนำเสนอ จะมีความแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้อง ดังเห็นได้จาก **ริน** จาก **หญิงคนชั่ว** เป็น โสเภณีประจำสำนักในย่านแพรงสรรพศาสตร์ ซึ่งตรงกับข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่บ่งบอกว่าในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สองแหล่งที่มีสถานบริการทางเพศมากที่สุดในกรุงเทพฯคือ ย่านแพรงสรรพศาสตร์ ทม จาก **รอยมลทิน** เป็น โสเภณีที่มีรูปแบบการขายบริการทางเพศแบบใหม่คือ การเป็นพาร์ทเนอร์ประจำไนท์คลับ และการขายบริการทางเพศในสถานอาบ อบ นวด ซึ่งปรากฏขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง พาไล จาก **เลื่อมสลับลาย** มีผู้อุปถัมภ์โดยแลกกับความสัมพันธ์ทางเพศ ซึ่งเป็นรูปแบบของการขายบริการทางเพศที่ปรากฏมากขึ้นเรื่อยๆในช่วงหลังสงครามเวียดนามซึ่งเป็นช่วงที่มีความหลากหลายของรูปแบบในการค้าประเวณีในสังคมไทย และ **ก้านแก้ว** จาก **หลงไฟ** โสเภณีที่มีรูปแบบการค้าประเวณีในลักษณะโสเภณีข้ามชาติ ซึ่งปรากฏมากขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 ในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ปัญหาโสเภณีก็มีความซับซ้อนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยผลักดันที่เปลี่ยนแปลงจากความยากจนไปสู่รสนิยมการบริโภคที่หรูหราฟุ้งเฟ้อ จนกลายเป็นประเด็นปัญหาที่แผ่กว้างเข้าไปถึงผู้มีการศึกษาแต่มีทศนะในการดำเนินชีวิตที่ติดขัดอยู่กับบริโภคนิยม หรือองค์กรที่อยู่เบื้องหลังการค้าประเวณีก็มีการเปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้ธุรกิจเพศพาณิชย์มีรูปแบบที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามสิ่งหนึ่งที่ยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่ยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงที่สังคมยังให้ความสำคัญกับอุดมคติ จนยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบันซึ่งเป็นช่วงที่สังคมให้ความสำคัญกับระบบทุนนิยมส่งผลให้อุดมคติบางอย่างถูกทดแทนด้วยอำนาจแห่งเงินตรา นั่นคือทศนะในด้านลบของสังคมที่มีต่อโสเภณี แม้ว่าความรังเกียจอาจลดน้อยลงตามสภาพสังคมที่ให้ความสำคัญกับค่านิยมในการรักนวลสงวนตัวของผู้หญิงน้อยลงก็ตาม ทศนะของสังคมจึงแตกต่างกับทศนะของนักประพันธ์สตรีทั้ง 3 ท่าน เพราะนักประพันธ์มองเห็นคุณค่าแท้จริงซึ่งแฝงอยู่ในความตกต่ำ

ของชีวิต โดยมองหญิงโสเภณีในฐานะมนุษย์คนหนึ่งที่น่าเห็นอกเห็นใจและควรชื่นชมในการต่อสู้กับชะตากรรมอย่างแข็งแกร่ง แม้ทัศนคติของสังคมที่มีต่อผู้ประกอบอาชีพโสเภณีจะเป็นไปในด้านลบ แต่นักประพันธ์ผู้ไม่ติดยึดกับค่านิยมตายตัวสามารถนำเสนออีกด้านหนึ่งของชีวิตที่สามารถให้ความหมายอันลึกซึ้งในความเป็นมนุษย์ได้

รินเป็นผู้หญิงที่ถูกสังคมตีตราว่าเป็นหญิงคนชั่ว แต่พฤติกรรมของรินกลับกลายเป็นความตรงกันข้ามกับทัศนคติของสังคมที่ประณามเธอต่ำเกินไป ความดีของรินปรากฏอยู่ในแทบทุกความคิดและพฤติกรรมของเธอ ตั้งแต่การเจียมตนว่าเป็นหญิงคนชั่ว ไม่อยากทำให้วิทย์คนรักของเธอต้องมาเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศ การเลี้ยงดูลูกซึ่งเป็นผลผลิตของความรักอย่างยากลำบากโดยไม่เคยปรึกษาบ่นกับใคร หรือแม้กระทั่งลมหายใจสุดท้ายรินก็ยังคงยืนหยัดความดีของเธอไว้อย่างแข็งแกร่ง ฉากสุดท้ายของชีวิตรินจบลงด้วยความตาย แต่เบื้องหลังของความตายนั่นได้สะท้อนคุณค่าของความเป็นมนุษย์จากชีวิตของโสเภณี ชีวิตที่สังคมมองว่าเป็นสิ่งตรงข้ามกับความดีอย่างสิ้นเชิง

ชีวิตทมิฬก็สามารถถ่ายทอดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ได้อย่างชัดเจน เช่นเดียวกัน ความกตัญญูกตเวทีของทมิฬเป็นเครื่องยืนยันความงดงามของจิตใจภายในร่างกายที่สังคมประณาม ความดีของทมิฬถูกแสดงผ่านความคิดและพฤติกรรมของเธอ โดยตลอดทมิฬยังสร้างทมิฬให้เป็นตัวละครที่มีกระบวนการทางความคิดที่รอบคอบ การแก้ปัญหาทุกครั้งของทมิฬจะมีเหตุมีผลในการตัดสินใจเสมอ และความรอบคอบเหล่านี้เองที่เป็นส่วนผลักดันให้ทมิฬเป็นผู้คิดดีทำดี และสามารถนำความดีนั้นมาสร้างคุณภาพให้แก่ชีวิต

เช่นเดียวกับชีวิตของพาไลซึ่งสามารถสะท้อนทัศนคติของผู้แต่งเรื่องการยกย่องความดีของคนจากความงดงามของจิตใจมากกว่าองค์ประกอบซึ่งปรากฏอยู่ภายนอก แม้พาไลจะเคยมีชีวิตที่ตกต่ำจนถึงกับยอมขายศักดิ์ศรีของความเป็นผู้หญิงเพื่อแลกกับความเป็นอยู่อย่างหรูหรา แต่เมื่อพาไลคิดได้พาไลก็สามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองมาเป็นผู้ใฝ่ดีได้ในที่สุด แม้ความดีของพาไลจะไม่ได้เป็นสิ่งสร้างคุณประโยชน์ให้ผู้อื่นอย่างชัดเจนเหมือนกับรินและทมิฬก็ตาม แต่ความพยายามในการเปลี่ยนแปลงตัวเองไปในทางที่ดีก็เป็นความใฝ่ดีที่คนทั่วไปในสังคมไม่คาดหวังว่าจะได้เห็นจากคนที่ดำเนินชีวิตอย่างพาไล

ในกรณีของก้านแก้วนั้น แม้เธอจะมีชีวิตที่ตกต่ำจากความทะเลาะทะเลาะที่ถูกรอบงำด้วยรสนิยมฟุ้งเฟ้อ แต่ก้านแก้วก็เป็นตัวละครที่สามารถถ่ายทอดความน่าเห็นใจจากการต่อสู้กับชะตากรรมที่เธอมีส่วนสร้างขึ้น ทั้งนี้เพราะความต้องการในการยกระดับชีวิตอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า นักประพันธ์สตรีทั้งสามท่านมีความเข้าใจจิตใจของเพศหญิงได้อย่างลึกซึ้ง และได้ทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้เรียกร้องหาความยุติธรรมในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของความเป็นมนุษย์ให้บรรดาโสเภณีทั้งหลายที่ควรประเมินจากความซับซ้อนในจิตใจมากกว่าสถานภาพทางสังคมที่เป็นเพียงเปลือคนอก

3. คุณค่าของงานประพันธ์

ในประเด็นคุณค่าของงานประพันธ์ซึ่งแยกวิเคราะห์เป็นคุณค่าทางวรรณศิลป์ และคุณค่าทางปัญญานั้นพบว่า ในส่วนของคุณค่าทางวรรณศิลป์นั้น นวนิยายทั้ง 4 เรื่องสามารถถ่ายทอดคุณค่าทางวรรณศิลป์ได้อย่างชัดเจนเมื่อพิจารณาจากประเด็นกลวิธีการประพันธ์และบุรณภาพ

ใน **หญิงคนชั่ว** ผู้แต่งใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยการเปิดเรื่องด้วยบทสนทนาของนายทหารสองคนที้นำไปสู่การดำเนินเรื่องราวชีวิตของริน โดยใช้การดำเนินเรื่องตามลำดับเวลาและเหตุการณ์ ยกเว้นบางตอนที่ต้องการเล่าย้อนให้เห็นภูมิหลังของตัวละคร ผู้แต่งสามารถสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ผู้อ่านสามารถรับรู้ความน่าเวทนาในชีวิตรินได้อย่างชัดเจน และปิดเรื่องด้วยภาพการเสียชีวิตของริน ตัวละครในเรื่องเป็นตัวละครที่มีความสมจริงเพราะมีความคิดและพฤติกรรมทั้งด้านดีและด้านไม่ดีค่อนข้างชัดเจน เป็นลักษณะตัวละครหลายมิติ นอกจากนี้บทบาทของตัวละครอื่น ยังส่งเสริมให้บทบาทของตัวละครเอกโดดเด่นขึ้นโดยผ่านทางความแข็งแกร่งของจิตใจในการต่อสู้กับความผันผวนเปลี่ยนแปลงแห่งชะตากรรม ผู้แต่งใช้บทสนทนาที่แสดงลักษณะนิสัยของตัวละครได้อย่างเหมาะสม ผู้อ่านสามารถสัมผัสลักษณะนิสัยของตัวละครได้อย่างชัดเจน ผู้แต่งสามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับฉากที่เป็นสถานที่ เหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมต่างๆของตัวละครได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับแต่ละช่วงของเหตุการณ์

ใน **รอยมลทิน** ผู้แต่งใช้ตัวละครเอกเป็นผู้เล่าเรื่องโดยเปิดเรื่องในลักษณะการตั้งคำถามถึงสาเหตุของการขายบริการทางเพศ แล้วจึงใช้การดำเนินเรื่องด้วยวิธีการเล่าย้อนไปหาจุดเริ่มต้น โดยให้ตัวละครเอกของเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องของตนเอง จากนั้นจึงปิดเรื่องด้วยการเริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยการเลิกอาชีพขายบริการทางเพศ ตัวละครในเรื่องมีความสมจริงเพราะเป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมทั้งด้านดีและด้านไม่ดีค่อนข้างชัดเจน เป็นลักษณะตัวละครหลายมิติ ผู้อ่านสามารถมองเห็นพัฒนาการทางความคิดและพฤติกรรมของตัวละครอันเกิดจากความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และสภาพแวดล้อม นอกจากนี้

บทบาทของตัวละครอื่น ยังสนับสนุนให้ตัวละครเอกสามารถแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณค่าของตัวเองให้ปรากฏได้อย่างชัดเจนอีกด้วย ผู้แต่งใช้บทสนทนาได้อย่างเหมาะสม ผู้อ่านสามารถรับรู้เรื่องราวได้อย่างต่อเนื่องจากเนื้อหาสาระในบทสนทนาของตัวละคร ฉากในเรื่องส่วนใหญ่มีลักษณะสมจริงตามเหตุการณ์ ผู้แต่งสามารถบรรยายรายละเอียดต่างๆ ได้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและมีการปรุงแต่งให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ เสริมสร้างบรรยากาศของเรื่องให้มีชีวิตชีวาได้ดี

ใน **เลื่อมสลับลาย** ผู้แต่งเปิดเรื่องด้วยการให้ปิ่นปักผมมองชีวิตของพาไลซึ่งเป็นชีวิตที่แตกต่างกับตัวเองโดยสิ้นเชิง จากนั้นจึงใช้วิธีการดำเนินเรื่องในลักษณะสลับไปมาระหว่างชีวิตของปิ่นปักกับพาไล โดยผู้แต่งเป็นผู้เล่าเรื่องผ่านสายตาของตัวเอง ผู้แต่งปิดเรื่องด้วยความผิดหวังในการเลือกดำเนินชีวิตในทางที่ทำให้เกิดความตกต่ำของปิ่นปักเพื่อเน้นย้ำให้เห็นภัยของการดำเนินชีวิตโดยขาดสติยั้งคิด สามารถสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้อ่านได้ดี ผู้อ่านมองเห็นความตกต่ำและความเจริญเติบโตของชีวิตตัวละครทั้งคู่ได้อย่างชัดเจนจากการเล่าเรื่อง นอกจากนี้ยังถ่ายทอดทัศนคติในประเด็นการเรียกร้องความยุติธรรมในการตัดสินคุณค่าของความเป็นมนุษย์อีกด้วย ตัวละครจากนวนิยายเรื่องนี้เป็นตัวละครที่มีความสมจริง เพราะมีความคิดและพฤติกรรมทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี มีพัฒนาการในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชีวิตและน่าสนใจ บทสนทนาสามารถสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้อ่านและแสดงลักษณะนิสัยของตัวละครให้ปรากฏได้อย่างชัดเจน ฉากในเรื่องมีความสำคัญต่อความเข้าใจเรื่องและตัวละคร ฉากส่วนใหญ่ของเรื่องช่วยส่งเสริมบรรยากาศในแต่ละตอนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะฉากที่เกี่ยวข้องกับตัวละครพาไลกับปิ่นปัก

ใน **หลงไฟ** ผู้แต่งเป็นผู้เล่าเรื่องอย่างผู้รู้ โดยเปิดเรื่องด้วยฉากที่ตัวเอกสนทนากับชายที่เลือกใช้บริการจากเธอในฐานะ “เพื่อนเที่ยว” แล้วจึงดำเนินเรื่องไปตามลำดับเวลาและเหตุการณ์ ผู้แต่งสามารถสร้างบรรยากาศของเรื่องได้เป็นอย่างดี และใช้ภาพความโหดร้ายของชีวิตที่ ก้านแก้วได้รับในการปิดเรื่องเพื่อเน้นย้ำให้เห็นโทษภัยของการลุ่มหลงอยู่กับอำนาจแห่งวัตถุนิยม ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องมีความสมจริงและมีความซับซ้อน เพราะมีลักษณะนิสัยหลายๆด้านทั้งด้านดีและไม่ดี บทสนทนาสามารถสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้อ่านและแสดงลักษณะนิสัยของตัวละครให้ปรากฏได้อย่างชัดเจน ฉากส่วนใหญ่เป็นฉากที่มีความสำคัญต่อความเข้าใจเรื่องและตัวละคร ช่วยส่งเสริมบรรยากาศของเรื่องในแต่ละตอนได้เป็นอย่างดี โดยเน้นฉากที่เกี่ยวข้องกับตัวละครก้านแก้วเป็นหลัก

ในส่วนของ **บุรณภาพ** ซึ่ง หมายถึง ความเป็นเอกภาพหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์ประกอบในตำนานนั้นพบว่า นวนิยายทั้งสี่เรื่องเป็นนวนิยายที่มีบุรณภาพ

สามารถแสดงพลังทางวรรณศิลป์ได้เป็นอย่างดี โดย **หญิงคนชั่ว** ใช้การดำเนินเรื่องไปตามลำดับเวลาและเหตุการณ์ ผู้แต่งสามารถถ่ายทอดความรู้สึกของรีนได้อย่างดี กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสงสารเวทนาอย่างยิ่ง และเป็นการเริ่มต้นของการดำเนินไปสู่แก่นเรื่อง ผู้แต่งใช้บทสนทนาของรีนที่มีกับตัวละครทุกตัวแสดงออกถึงความดั่งงามภายในจิตใจ เป็นการสร้างความสอดคล้องกับแก่นเรื่อง ส่วนนวนภาษาที่ใช้ช่วยสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้อ่านอยู่ตลอดเวลา ดังเห็นได้จากความโศกเศร้าอันเป็นบรรยากาศที่เด่นชัดของเรื่อง ในด้านการสร้างตัวละคร ผู้อ่านสามารถรับรู้เรื่องราวของรีนผ่านพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ที่มีกับตัวละครตัวอื่นซึ่งมีความสอดคล้องกับโครงเรื่องที่นำเสนอชีวิตของหญิงสาวชาวชนบทที่ถูกหลอกลวงมาขายบริการทางเพศในกรุงเทพฯ และแก่นเรื่องได้เป็นอย่างดี

รอยมลทิน ผู้แต่งใช้วิธีการดำเนินเรื่องย้อนไปหาจุดเริ่มต้น ผู้อ่านสามารถรับรู้ความรู้สึกของทมที่มีต่อปฏิภริยาอย่างละเอียดได้โดยผ่านความคิดของตนเอง มองเห็นที่มาที่ไปของการตัดสินใจในเรื่องต่างๆของทมโดยตลอด ส่งผลให้รับรู้ได้ว่าทมเป็นผู้มีความรอบคอบในการแก้ไขปัญหา อันเป็นลักษณะนิสัยที่เด่นชัดที่สุดของตัวละครตัวนี้ สัมพันธ์กับแก่นเรื่อง ทมยินดีใช้บทสนทนาได้อย่างเหมาะสมช่วยในการเล่าเรื่อง บทสนทนาของทมที่มีต่อตัวละครอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับลักษณะนิสัยและแก่นเรื่องอย่างชัดเจน วาทศิลป์ของทมในการสนทนาสอดคล้องกับการเป็นผู้มีความรอบคอบในการแก้ไขปัญหา อันเป็นลักษณะนิสัยที่เด่นชัด และมีความสัมพันธ์กับแก่นเรื่อง แต่ในการเสนอสารทางอารมณ์ ผู้แต่งยังไม่สามารถสื่อสารความน่าเห็นใจในการจำยอมขายบริการทางเพศได้เท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับเรื่อง **หญิงคนชั่ว** ทั้งนี้อาจเพราะผู้แต่งมุ่งนำเสนอความเฉลียวฉลาดของทมเป็นหลัก ในด้านการสร้างตัวละคร ผู้อ่านสามารถรับรู้เรื่องราวของทมผ่านพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ที่มีกับตัวละครตัวอื่นซึ่งมีความสอดคล้องกับโครงเรื่องที่นำเสนอชีวิตของหญิงสาวคนหนึ่งที่ต้องขายบริการทางเพศด้วยความจำใจ และแก่นเรื่อง พฤติกรรมของทมมีที่มาที่ไปค่อนข้างชัดเจน การรู้เท่าทันคนอื่นเป็นคุณลักษณะที่เด่นชัดนั้นเป็นผลมาจากการศึกษาเล่าเรียนทั้งในตำราและชีวิตจริง

เลื่อมสลับลาย ใช้การดำเนินเรื่องในลักษณะสลับไปสลับมาระหว่างชีวิตของพาไลและปิ่นปัก สอดคล้องกับโครงเรื่องที่กำลังกล่าวถึงการแสดงการสวนทางในการใช้ชีวิตของพาไลที่เริ่มต้นจากความเหลวแหลกไปสู่ทางแห่งความเจริญกับปิ่นปักที่เริ่มต้นจากการเป็นผู้มีความเพียบพร้อมไปสู่การมีชีวิตในทางตกต่ำ นำไปสู่การนำเสนอแก่นเรื่อง นอกจากนี้การบรรยายและการพรรณนาความรู้สึกของนครินทร์ที่มีต่อพาไล ยังแสดงทัศนะในประเด็นการเรียกร้องให้สังคมตระหนักถึงการตัดสินใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกันจากคุณค่าที่อยู่ภายในจิตใจไม่ใช่

สิ่งที่ เป็นเพียง “เปลือกนอก” ได้เป็นอย่างดีคือด้วย บทสนทนาของตัวละครในเรื่องมีส่วนสัมพันธ์กับการดำเนินเรื่อง สอดคล้องกับกลวิธีการดำเนินเรื่อง สามารถถ่ายทอดทัศนคติของผู้แต่งได้อย่างชัดเจน ผู้แต่งใช้สำนวนภาษาที่ค่อนข้างเรียบง่าย แต่สามารถถ่ายทอดสารทางความคิดได้เป็นอย่างดี สำนวนภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นการส่งสารที่มีมิติความคิดทางปรัชญา โดยเฉพาะปรัชญาที่แสดงความเจริญและตกต่ำอันเกิดจากการมีสติและการขาดสติในการดำเนินชีวิตสอดคล้องกับแก่นเรื่อง ผู้แต่งสามารถสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ผู้อ่านสามารถรับรู้ถึงความพยายามอย่างยิ่งในการเปลี่ยนแปลงตัวเองของพาไล ความเจ็บปวดของปิ่นปักที่ต้องพบกับความผิดหวังจากชีวิตหลังสมรส ความอึดอั้นของนครินทร์อันเกิดจากทัศนคติในเชิงลบที่มีต่อผู้หญิงอย่างพาไลซึ่งถูกถ่ายทอดผ่านทัศนคติของพ่อและแม่ นครินทร์ หรือแม้แต่ความผิดหวังของพ่อแม่ นครินทร์ที่มีต่อการดำเนินชีวิตของลูกทั้งสอง ในด้านการสร้างตัวละคร ผู้แต่งให้พาไลและปิ่นปักเป็นตัวละครสำคัญของเรื่องสอดคล้องกับโครงเรื่องที่แสดงการสวนทางกันอย่างสิ้นเชิงของคุณภาพชีวิตของพาไลกับปิ่นปัก ตัวละครทั้งคู่มีการคิดและหาคำตอบของปัญหาอยู่กับตัวเอง มีการเตือนตนเอง และมีลักษณะนิสัยที่สมจริง เป็นตัวละครที่มีชีวิตคล้ายชีวิตจริง รวมทั้งมีที่มาที่ไปของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างชัดเจน

หลงไฟ ใช้การดำเนินเรื่องส่วนใหญ่เป็นการดำเนินเรื่องไปตามลำดับเวลาและเหตุการณ์ นอกจากบางตอนที่ผู้แต่งให้ตัวละครย้อนระลึกถึงอดีต ตอนที่ายเรื่องผู้แต่งใช้การปิดเรื่องด้วยการชี้ให้เห็นโทษภัยของการดำเนินชีวิตในลักษณะดังกล่าวสัมพันธ์กับการนำเสนอแก่นเรื่อง บทสนทนาของก้านแก้วกับตัวละครอื่นๆและบทสนทนายระหว่างตัวละครตัวอื่นๆที่กล่าวถึงก้านแก้วตลอดจนคำบรรยายของผู้เล่าเรื่อง สามารถสะท้อนทัศนคติในการดำเนินชีวิตของก้านแก้วที่ถูกครอบงำด้วยลัทธิวัตถุนิยมได้เป็นอย่างดี ผู้อ่านจะสามารถรับรู้ถึงความทะยานอยากที่แสดงรสนิยมอันหรูหราฟุ้งเฟ้อของเธออยู่ตลอดเวลาเป็นการนำผู้อ่านไปสู่แก่นเรื่อง สำนวนภาษาที่ใช้ค่อนข้างเรียบง่ายแต่สามารถทำให้ผู้อ่านรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าคำพูดและพฤติกรรมของก้านแก้วนั้นสื่อให้เห็นถึงความหลงผิดอย่างรุนแรง ผู้อ่านมองเห็นความเสื่อมทรามของชีวิตในลักษณะนี้ และไม่ควรนำชีวิตแบบนี้ไปเป็นแบบอย่างสอดคล้องกับการนำเสนอแก่นเรื่อง ผู้แต่งใช้ก้านแก้วเป็นศูนย์กลางของเรื่อง เนื้อเรื่องดำเนินไปตามลักษณะนิสัย จิตใจ บุคลิกภาพ และปฏิสัมพันธ์ของก้านแก้วที่มีต่อตัวละครอื่นๆ โดยตลอด ก้านแก้วเป็นตัวละครที่มีความสมจริงเพราะเป็นตัวละครที่มีความซับซ้อนทางอารมณ์ มีความขัดแย้งภายในจิตใจ มีลักษณะนิสัยที่สมจริงกับผู้คนในยุคปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับวัตถุ มีการแสดงกลโกงผ่านทางมารยาทอันเป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมกับผู้ดำเนินชีวิตอย่าง

ก้านแก้ว มีพัฒนาการของชีวิตเป็นลำดับขั้น รวมทั้งมีความหลากหลายทางอารมณ์ที่เป็นเอกภาพสอดคล้องกันอย่างชัดเจน ผู้อ่านสามารถมองเห็นภาพรวมของความคิดและพฤติกรรมของก้านแก้วได้เป็นอย่างดีจากความสมจริงดังกล่าว

ในการศึกษาประเด็นคุณค่าทางวรรณศิลป์จากนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง ซึ่งตีพิมพ์ในสองช่วงเวลาคือ ก่อนสงครามโลกครั้งที่สองและหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้นพบว่า นวนิยายทั้ง 4 เรื่องมีพัฒนาการในแต่ละด้านอย่างชัดเจน ตั้งแต่ประเด็นการเล่าเรื่องที่นวนิยายซึ่งประพันธ์ขึ้นในสมัยหลังมีความซับซ้อนมากกว่า ดังเห็นได้จาก **เลื่อมสลบลาย** ที่มีการดำเนินเรื่องด้วยการสลับไปมาระหว่างชีวิตของพาไลและปิ่นปัก ทำให้เกิดความน่าสนใจมากกว่าการเล่าเรื่องทั่วไปตามลำดับเหตุการณ์ ใน **หลงไฟ** มีการเปิดเรื่องที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดทัศนคติในเชิงลบต่อก้านแก้วทันที ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากการพัฒนาทางกลวิธีการนำเสนอที่นวนิยายสมัยหลังเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้วิเคราะห์ด้วยตัวเองมากกว่าการบอกตรงๆ

ประเด็นการกำหนดพฤติกรรมและลักษณะนิสัยตัวละครพบว่า ตัวละครโสเภณีทั้งสี่เป็นตัวแทนยุคสมัยของตนเอง **รีน** เป็นตัวละครที่เป็นตัวแทนของโสเภณีในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 **รีน** มีชีวิตอยู่ท่ามกลางสังคมที่ให้ความสำคัญกับการรักษาวงศ์วานตัวของผู้หญิง ดังนั้นทัศนคติในเชิงรังเกียจจากสังคมจึงมีมาก ดังเห็นได้จากชีวิตของรีนที่ไม่มีโอกาสได้พิสูจน์ความดีให้สังคมได้รับรู้เลย หรือแม้แต่คำเรียกขานผู้หญิงที่ขายบริการทางเพศว่า หญิงคนชั่ว ก็ยังแสดงออกถึงความรังเกียจได้อย่างชัดเจน **ทม** เป็นตัวแทนของโสเภณีในช่วงที่เกิดสงครามเวียดนาม ทมยันตีสร้างทมขึ้นเพื่อต่อต้านความคิดที่ว่าโสเภณีเป็นคนโง่ที่ต้องขายร่างกายเพื่อเลี้ยงชีพ โดยให้ทมเป็นตัวแทนของโสเภณีที่มีความฉลาดและดำเนินชีวิตด้วยความรอบคอบจนกระทั่งประสบความสำเร็จ **พาไล** เป็นตัวละครที่สร้างขึ้นเพื่อให้กำลังใจผู้ที่ผิดหวังในการดำเนินชีวิตในยุคสังคมแห่งการแก่งแย่งแข่งขัน โดยสร้างนครินทร์ให้เป็นตัวแทนของผู้ให้โอกาสในการแก้ไขความผิดพลาดเพื่อบอกผู้อ่านว่าความผิดพลาดเป็นสิ่งที่แก้ไขได้หากมีโอกาสและให้ใช้ความผิดพลาดนั้นเป็นบทเรียนไม่ให้เกิดซ้ำอีก จะเห็นได้ว่าทัศนคติของสังคมต่อโสเภณีเริ่มมีการเปลี่ยนไป ดังเห็นได้จากการยอมรับในตัวพาไลของครอบครัวนครินทร์ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการลดระดับการให้ความสำคัญกับการรักษาวงศ์วานตัวของสังคมโดยหันมาให้ความสำคัญกับความคิดและพฤติกรรมมากขึ้น แตกต่างกับช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังที่ได้กล่าวแล้ว ส่วน **ก้านแก้ว** เป็นตัวละครที่เป็นตัวแทนของโสเภณีในปัจจุบันที่ไม่ได้มีสาเหตุของการเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์เพราะความจำเป็นแต่เป็นเพราะรสนิยมฟุ้งเฟ้อในการบริโภค จนนำไปสู่ทางแห่งความตกต่ำ โดยหากจะให้ชีวิตของรีนเป็นสีชมพูจากความดีที่ได้ปรากฏ สีที่เหมาะสมกับก้านแก้วก็คงจะเป็นสีแดงอมดำเป็นแน่

ทั้งนี้เพราะความคิดและพฤติกรรมของเธอล้วนเป็นไปในด้านลบแทบทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามการพิจารณาในแง่ของความสมจริงของตัวละครก็จะพบว่า พาไลและก้านแก้วเป็นตัวละครที่มีความสมจริงมากกว่ารินและทม เพราะมีความซับซ้อนของความคิดมากกว่า รวมทั้งมีพฤติกรรมของตัวละครซึ่งมีที่ไปที่ไปที่สมเหตุสมผลและน่าสนใจมากกว่า

ประเด็นบทสนทนา จะเห็นได้ว่าขนาดของบทสนทนาในนวนิยายสมัยหลังจะมีขนาดสั้นกว่านวนิยายที่แต่งขึ้นก่อน ดังเห็นได้จาก *หญิงคนชั่ว* และ *หลงไฟ* ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะการใช้บทสนทนาขนาดสั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้วิเคราะห์ความคิดและลักษณะนิสัยของตัวละครมากกว่าบทสนทนาขนาดยาวที่มีเจตนาในการบอกผู้อ่านตรงๆ

ส่วนประเด็นสำนวนภาษานั้นพบว่า นวนิยายที่ประพันธ์ขึ้นก่อนจะมีความละเอียดละไมในการเลือกใช้สำนวนภาษามากกว่า ทั้งนี้เพราะความเป็นอุดมคติในการสร้างงานยังมีอยู่สูง แตกต่างกับนวนิยายในสมัยหลังที่มีเนื้อหาสาระใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น สำนวนภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษาพูดทั่วไปมากกว่า

ในส่วนของคุณค่าทางจริยธรรมนั้นพบว่า ตัวละครทั้งสี่คือ ริน ทม พาไล และก้านแก้ว ล้วนมีชีวิตอยู่ท่ามกลางทัศนคติในเชิงลบของสังคมที่มีต่อโสเภณี นักเขียนในฐานะผู้นำเสนอมุมมองของชีวิตในแง่มุมที่แตกต่างจากสังคมจึงนำชีวิตของโสเภณีมาถ่ายทอดให้สังคมได้พิจารณา โดยสร้างให้ตัวละครเหล่านี้มีความดีอันเป็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่สังคมมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีในผู้ประกอบอาชีพโสเภณี และพยายามชี้ให้เห็นถึงปัจจัยเบื้องหลังที่ทำให้จำต้องขายบริการทางเพศ นอกจากจะเป็นการเรียกร้องความเป็นธรรมให้โสเภณีจากการพิพากษาของสังคมแล้วยังเป็นการกระตุ้นเตือนให้สังคมมองเห็นคุณค่าของโสเภณีในฐานะเพื่อนมนุษย์คนหนึ่ง

โสเภณีส่วนใหญ่มีชีวิตอยู่ท่ามกลางความรังเกียจของสังคม ดังนั้นปัญหาใหญ่ในการดำเนินชีวิตของพวกเธอนั้นคือ การมีชีวิตอยู่อย่างไม่ปกติสุขอย่างคนทั่วไป ทั้งนี้เพราะพวกเธอถูกประเมินค่าว่าเป็นด้านลบของความเป็นผู้หญิง

รินต้องต่อสู้กับชะตากรรมอันโหดร้ายอย่างหนักตั้งแต่วัยเยาว์จากไป แต่รินก็ไม่เคยคิดโทษว่าเป็นความผิดของวิทย์ กลับโทษตัวเองว่าเป็นผู้ทำให้เกิดเรื่องราวทั้งหมด รินมีชีวิตอยู่เพื่อรอคอยการกลับมาของวิทย์ ด้วยความหวังว่าวิทย์จะเป็นผู้เดียวที่สามารถดูแลลูกอันเป็นผลผลิตของความรักรได้ ในระยะเวลาอันยาวนานของการรอคอยนั้นผู้อ่านสามารถสัมผัสถึงความยากลำบากในการประคับประคองชีวิตตนเองและลูกของโสเภณีคนหนึ่งได้

เป็นอย่างดี เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของจิตใจที่ถูกถ่ายทอดออกมาจากชีวิตที่
สังคมตีตราประทับว่าเป็นหญิงคนชั่ว

ทมต้องเผชิญกับปัญหาที่เธอไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จนนำไปสู่เส้นทางของ
การเป็นหญิงขายบริการ ต่อมาทมจำต้องขายบริการทางเพศต่อไปเพื่อกระดืบความเป็นอยู่
ของครอบครัวเพราะเป็นทางออกที่ดีที่สุดต่างๆที่เธอไม่ยอมทำ ทมพร้อมที่จะต่อสู้กับทุก
ปัญหาและทุกคำดูถูกเหยียดหยามเพื่อการมีชีวิตที่ดีกว่า จนในที่สุดเธอก็ได้รับการยอมรับจาก
สังคมเพราะคุณงามความดีที่ได้สร้างไว้ เป็นการสะท้อนความแข็งแกร่งของจิตใจในการต่อสู้
กับความผันผวนเปลี่ยนแปลงของชะตากรรมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ของโสเภณีคนหนึ่งที่มีชีวิต
อยู่ท่ามกลางความรังเกียจของสังคม

พาไลต้องพยายามต่อสู้กับทัศนคติในเชิงลบของครอบครัวของคนรักที่มีต่อการ
ดำเนินชีวิตในอดีตของเธอ ความเวทนาของผู้อ่านที่มีต่อพาไลเกิดขึ้นเมื่อเธอพยายามที่จะ
เปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตที่ตกต่ำของเธอให้กลับกลายมาเป็นชีวิตที่มีคุณค่า แต่ก็ต้องเผชิญ
กับการดูถูกเหยียดหยามจากสังคม หลายครั้งที่พาไลท้อแท้แต่ทุกครั้งเธอก็ไม่เคยคิดจะยอมแพ้
แม้แต่ครั้งเดียว ทั้งนี้เพราะเธอมีนครินทร์ที่เข้าใจและให้กำลังใจเธอเสมอ การไม่ยอมแพ้
เช่นนี้เป็นการสะท้อนความแข็งแกร่งของจิตใจของหญิงขายบริการทางเพศที่สังคมมองว่า
สามารถซื้อความสัมพันธ์ทางเพศได้ด้วยเงินและทรัพย์สินมีค่า

ก้านแก้ว เป็นตัวละครที่ไม่สามารถต่อสู้กับอิทธิพลของวัตถุนิยมได้จนนำไปสู่
ความตกต่ำของชีวิต ก้านแก้วดูเหมือนอนาคตที่สดใสกว่าริน ทม และพาไล เพราะเธอเรียนจบ
ปริญญาตรีและมีการงานที่สามารถเลี้ยงชีพได้ แต่ทุกอย่างก็เปลี่ยนไปในทางที่ตกต่ำเมื่อเธอ
เลือกที่จะใช้ชีวิตด้วยรสนิมฟุ้งเฟ้อ โดยแลกกับความสัมพันธ์ทางเพศซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้หญิง
ควรหวงแหน อย่างไรก็ตามชีวิตของก้านแก้วก็สามารถถ่ายทอดความพยายามในการต่อสู้เพื่อ
ยกระดับชีวิตในสังคมแห่งการเอาใจเอาเปรียบได้ดี

ชีวิตของตัวละครเหล่านี้ได้แสดงคุณค่าทางจริยธรรมที่เป็นแรงกระตุ้นให้เห็น
คุณค่าของการดำเนินชีวิตอย่างมีสติ โดยสะท้อนจากความแข็งแกร่งของจิตใจในการต่อสู้กับ
อุปสรรคและการเผชิญปัญหาอย่างเข้มแข็งเพื่อต้องการให้สังคมมองเห็นคุณค่าของผู้หญิงที่
สังคมประณามและยอมรับพวกเธอในฐานะเพื่อนมนุษย์คนหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาวิจัยนวนิยายของนักเขียนบุรุษที่มีตัวละครเอกเป็น โสเภณี เพื่อให้เห็นว่า ผู้ชายจะมีทัศนคติต่อผู้หญิงซึ่งจำต้องขายร่างกายเพื่อใช้ชีวิตอย่างไร และจะสามารถแสดงความหมายอันลึกซึ้งในความเป็นมนุษย์จากชีวิตโสเภณีเหล่านั้น ได้หรือไม่ เพียงใด นอกจากนี้ อาจมีการศึกษาวิจัยนวนิยายที่มีตัวละครเอกเป็นบุคคลในอาชีพอื่นๆที่สังคมมีทัศนคติในเชิงลบ อาทิ นักร้อง นักแสดง เป็นต้น เพื่อให้เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่สะท้อนออกมาจากนวนิยายที่ศึกษา